

THE MUSEUM OF BROKEN RELATIONSHIPS

Stukgelopen relaties enkel voor
voor roddelblaadjes?

Het *Museum of Broken Relationships*
denkt daar anders over...

1

THE MUSEUM OF BROKEN RELATIONSHIPS

Het Museum of Broken Relationships toont geen grote kunstwerken of antieke artefacten, maar persoonlijke objecten die herinneren aan een gebroken hart én de verhalen die ze in zich dragen.

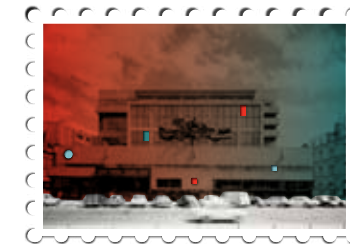
VOOR EN DOOR MENSEN

Mensen schenken het museum dagdagelijkse objecten die symbool staan voor een stukgelopen relatie, met een bijbehorend verhaal of een treffende anekdote. Liefdesverdriet krijgt een plaats dankzij crowdsourcing en co-creatie.

VERHALEN WAARTOE MENSEN ZICH KUNNEN VERHOUDEN

Niets zo universeel als liefdesverdriet. Persoonlijke verhalen, maar toch zo herkenbaar. Banale objecten worden een bron van betekenis, maar ook van discussie en reflectie: over de kwetsbaarheid van relaties, en over de politieke, culturele of maatschappelijke context waarin de verhalen zich afspelen.

www.brokenships.com/en

LOCUS

LEESZAAL ROTTERDAM-WEST

Naar een nieuwe invulling van
het begrip 'openbare bibliotheek'...

2

LEESZAAL ROTTERDAM-WEST

Een openbare ruimte om te lezen, oefenen en onderzoeken.
Een plek om te ontmoeten. Een plaats om boeken te halen en
te brengen, zonder registratie of administratieve rompslomp.
Een werking voor en door de gemeenschap, met vrijwilligers als
gastvrouw of -heer. Dat is Leeszaal Rotterdam-West.

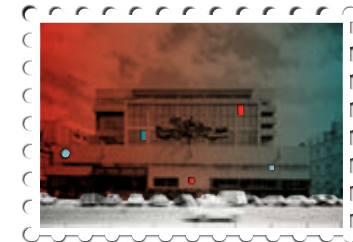
ZOEKEN EN EXPERIMENTEREN

Als bibliotheken zichzelf niet kunnen heruitvinden, doen de
buurtbewoners het gewoon zelf. Niet door te kopiëren, wel door te
experimenteren met nieuwe vormen van collectievorming, werking en
beheer.

INTELLIGENT NIETSDOEN

Geen formele of verstikkende structuur, maar loslaten en vertrouwen op
de kracht van de burgers. Want zij vormen de basis van een lokaal
sociaal weefsel.

www.leeszaalrotterdamwest.nl

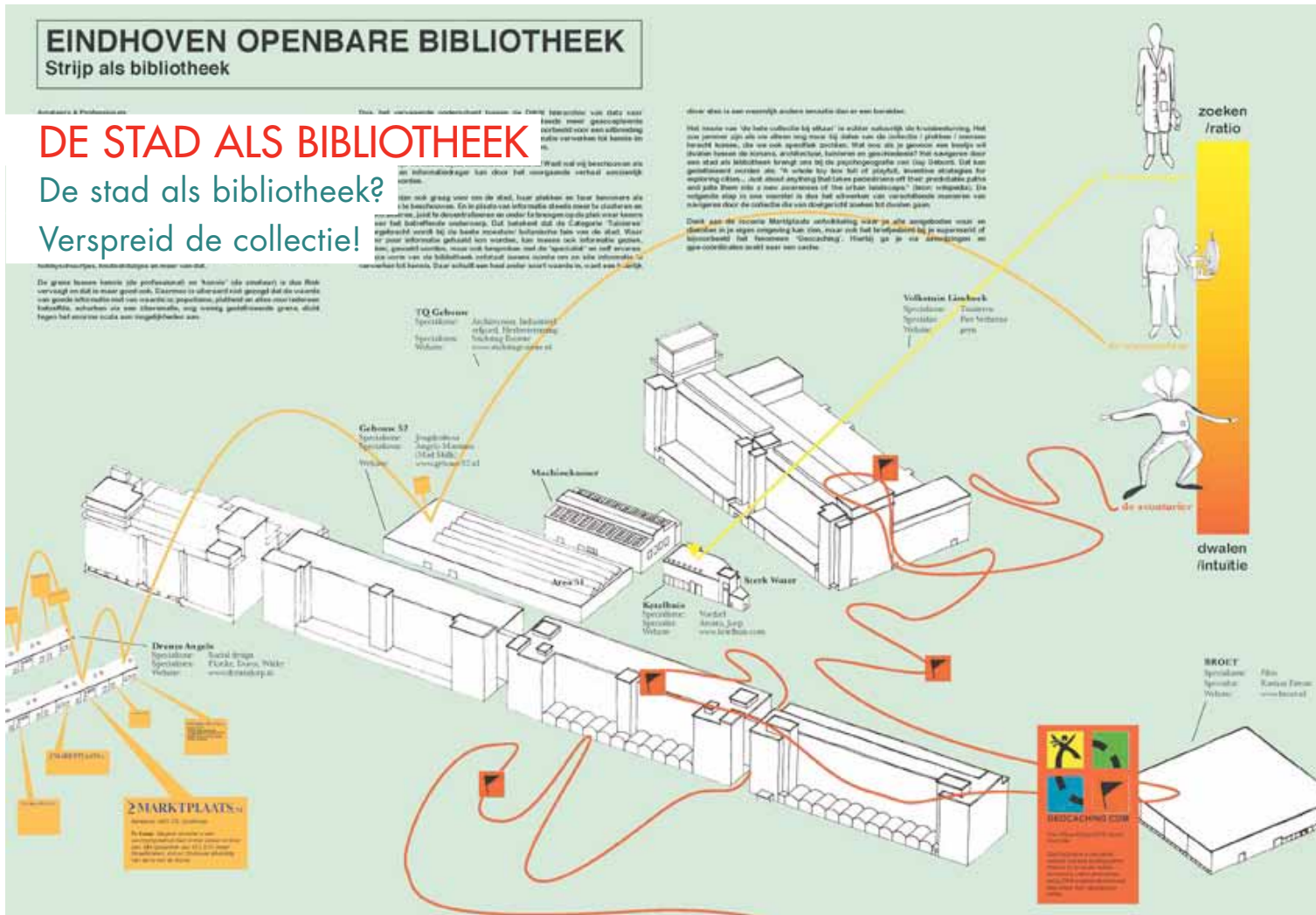

LOCUS

Strijp als bibliotheek

De stad als bibliotheek?

Verspreid de collectie!

3

DE STAD ALS BIBLIOTHEEK

Kunstenaaars Florian de Visser en Lotte van Wulfften Palthe halen de collectie uit de traditionele bibliotheek en verspreiden ze over plekken van kennis en passie.

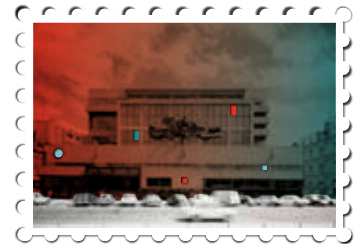
COLLECTIE: MAG HET WAT MEER ZIJN?

Verbind de kracht van de bibliotheek met de veelzijdigheid van de stad of gemeente, en er ontstaat een rijke combinatie. Het resultaat? Een unieke collectie die niet langer in een kast, tablet of e-reader past. Gebouwen, publieke ruimte en bewoners geven als specialisten betekenis aan de collectie.

ZIEN, RUIKEN EN VOELEN

In de stad als bibliotheek kan men informatie niet alleen zoeken, maar ook zien, ruiken, voelen, ervaren, bespreken... Informatie wordt ter plaatse met anderen gedeeld en tot kennis verwerkt.

www.lvwp.nl/index.php?/workshops/design-safari-public-libraries/
www.floriandevisser.nl/Library-City

MINISTRY OF RULES

Regels zijn er om in vraag te worden gesteld.

Dance
to the
music
with
godfathers
(Spooky)

© Nikki Pugh | www.npugh.co.uk

4

MINISTRY OF RULES

Een Ministerie van Regels als schaduworganisatie binnen een museum. De bezoekers zijn de ministers die de geldende regels onderzoeken, in vraag stellen, en er de spot mee drijven.

DENKEN EN DOEN

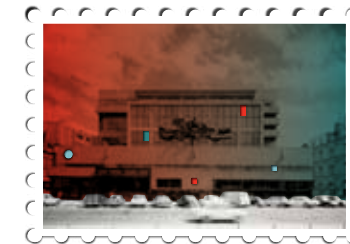
Het uitgangspunt van het Ministerie is: wat als er geen personeel meer aanwezig is om regels op te leggen? De bezoekers laten hun verbeelding de vrije loop en brengen hun ideeën in praktijk. Een doorleefde combinatie van denken en doen.

LOSLATEN

Bezoekers bepalen welke acties en activiteiten de volgende dag worden georganiseerd. Het is hun project, zij kiezen het materiaal en de ruimte. De professional faciliteert, de bezoeker beslist.

ministryofrules.npugh.co.uk/

museumtwo.blogspot.be/2011/03/ministry-of-rules-interview-with-nikki.html

LOCUS

ZINNEKE PARADE
Zinneke kleurt Brussel.

5

ZINNEKE PARADE

Elke twee jaar trekt de Zinneke Parade door het centrum van Brussel. De deelnemers zijn inwoners en artiesten die de culturele rijkdom van de stad en haar wijken in de verf zetten. Zinneke mobiliseert tal van actoren en bouwt bruggen tussen de verschillende wijken en het stadscentrum.

EEN GEMEENSCHAPPELIJK VERHAAL

De parade verenigt gemeenschappen die elkaar in het dagelijks leven niet of nauwelijks ontmoeten. De zoektocht naar gemeenschappelijkheid biedt een antwoord op omgaan met diversiteit.

VOOR EN MET DE WIJKEN

De Zinneke Parade versterkt het samenhangsgevoel in de deelnemende wijken en nodigt de bewoners uit om initiatief te nemen. De parade vormt een motor voor duurzame wijkwerking en vernieuwende netwerken tussen inwoners en (socio)culturele, artistieke en educatieve actoren.

www.zinneke.org

RUILBIB

Een komen en gaan van boeken en mensen...

6

RUILBIB

Een ruilrek voor boeken op een openbare plaats. Het concept is eenvoudig: iedereen kan een boek meenemen in ruil voor nieuw leesvoer.

GEMEENSCHAPSVORMEND

Een ruilbib brengt mensen samen rond een gedeelde interesse. Ze vormt een ontmoetingsplaats in de buurt en een spil van lokale cultuuractiviteiten.

MEER DAN RUILEN

Een ruilbib is meer dan alleen boeken delen. De gemeenschap stelt met zorg de collectie samen, zonder opgelegde regels of procedures. De constructie is vaak een prachtig kunstwerkje dat een extra dimensie geeft aan de publieke ruimte.

www.littlefreelibrary.org
boeklover.wordpress.com/2013/05/10/de-boekentil
www.gedeelddoor.be/goederen-en-diensten/138-boeken-ruil-en-weggeven

CENTRO CIVICO 'TER'

De drempel verlagen voor moeilijk bereikbare groepen?

Geef activiteiten in handen van de buurt!

7

CENTRO CIVICO 'TER'

Het Centro Civico 'Ter' in Gerona zet de participatietheorie om in dagdagelijkse praktijk: *sciencia é*n* experiencia*.

STERKE PARTICIPATIE

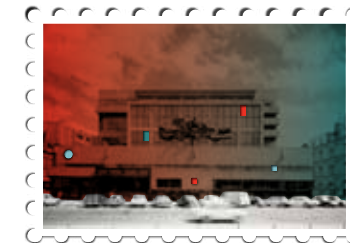
De Spaanse 'Centros Cívicos' werden op vraag van bevolking en politiek opgericht als socio-culturele platforms voor inspraak en participatie. Van meet af aan werden de verwachtingen van beleid en bewoners op elkaar afgestemd. De centra en hun manier van werken blijken dé sleutel om participatie sterk te verankeren.

RUIM EN BREED

Het Centro Civico 'Ter' leerde socio-culturele verenigingen activiteiten op te zetten voor een ruim publiek. In een eerste fase met professionele inhoudelijke ondersteuning van het team, in een tweede fase met alleen nog logistieke en technische ondersteuning. De kernvraag is altijd: is er een sociaal, strategisch, educatief belang? De activiteiten moeten ten goede komen aan de groep zélf, maar zeker ook aan de gemeenschap.

www.girona.cat/ccivics/cat/cc_ter.php

www.youtube.com/watch?v=110fi187_mY&list=PL1663487667394372&index=1

LOCUS

LA FRICHE LA BELLE DE MAI

Kunst, cultuur en samenleven

in een nieuw en duurzaam perspectief.

8

LA FRICHE LA BELLE DE MAI

Tot 1992 was La Friche la Belle de Mai een groot braakliggend terrein aan de rand van Marseille. Op twee decennia tijd groeide deze troosteloze plek uit tot een culturele en sociale trendsetter.

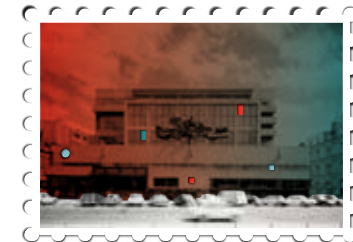
DEEL VAN HET DAGELIJKSE LEVEN

Kunst en cultuur vormen het uitgangspunt, maar La Friche maakt ook deel uit van het dagdagelijkse leven. Zo is er een kinderopvang, een biomarkt, restaurants, een warenhuis, theaterzalen, expo- en repetitieruimtes... en een bibliotheek. Die laatste is zowel afgestemd op de buurt als op de grote en kleine projecten die La Friche verwelkomt.

VAN NEERGANG TOT SUCCESVERHAAL

Een verhaal van teloorgang werd herschreven tot een socio-cultureel succesverhaal. Niet alleen de participerende kunstenaars, ondernemers en verenigingen werden er beter van, maar ook de directe buurt én de wijde regio. La Friche la Belle de Mai trekt jaarlijks 150.000 bezoekers. Zij wonen een voorstelling bij of maken er zelf een, drinken een kopje koffie, doen bio-aankopen of kuieren over het terrein.

www.lafriche.org/content/la-friche-la-belle-de-mai-0

LOCUS

BIODROOM

De moestuin van 't stad.

9

BIODROOM

Hoe kun je ontmoeting in een wijk stimuleren en tegelijk ecologische uitdagingen aangaan? Welke rol kan cultuur hierin spelen?

De gemeenschapstuin Biodroom op Linkeroever (Antwerpen) geeft een deel van het antwoord: een groene ontmoetingsplek met een uitgebreide cultuurkalender.

VERBINDING TUSSEN ECOLOGIE EN CULTUUR

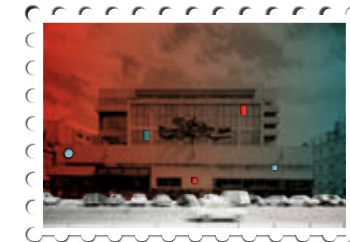
Biodroom is een pioniersproject dat cultuur, beeldende kunst, ecologie, educatie en sociaal-cultureel werk met elkaar verweeft. Voor de bezoeker vormt het een natuurlijk geheel: ontmoeten, tuinieren, creëren en spelen. Bovendien toont dit project het potentieel van kleinschalige, lokale voedselproductie en -distributie.

ALTERNATIEF GEBRUIK VAN DE OPENBARE RUIMTE

Biodroom geeft een nieuwe bestemming aan onbenut openbaar domein. Niet door er evenementen te organiseren, wel door die ruimte te geven aan tuinders, kunstenaars en bezoekers. Het brengt groen, rust, recreatie en kunst samen. Stadsbewoners kunnen hun vrije tijd doorbrengen in de onmiddellijke omgeving. In gemeenschap tuinieren zorgt voor een sociaal en ontspannen gebeuren.

www.dna.be/biodroom

www.locusnet.be/portal/page/portal/FC02B7103AF74334818918591A201FFA

LOCUS

TIME HAS FALLEN ASLEEP IN THE AFTERNOON SUNSHINE

Boeken komen tot leven. Echt...

Time has fallen
asleep in the
afternoon sunshine.
Come inside
children and
we'll
read you a story!

Kunstenfestivaldesarts

10

TIME HAS FALLEN ASLEEP IN THE AFTERNOON SUNSHINE

Verskillende performers vormen samen een collectie van levende boeken. In de bibliotheek wachten ze geduldig op een lezer. Ze kennen een boek uit het hoofd, maar vertolken het uit het hart. In deze levende bibliotheek ontleen je een aangrijpende ervaring op mensenmaat.

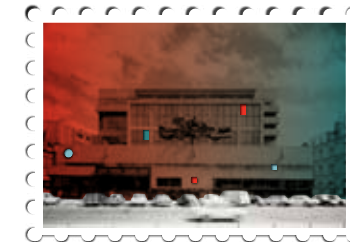
UTOPIE WORDT REALITEIT

In 'Fahrenheit 451' beschrijft Ray Bradbury een samenleving van duizenden individuen die over het hele land verspreid en toch met elkaar verbonden zijn; een samenleving waarin elk van de leden een klassiek literair werk woord voor woord heeft gememoriseerd.

LEVENDE BOEKEN

Nieuwe omstandigheden leiden tot nieuwe verhoudingen; de toeschouwer kan zich niet nestelen in het veilige eenrichtingsverkeer van zijn blik. Het boek ligt niet in de handen van de lezer: het zit voor hem of haar, het heeft een stem en een lichaam en kijkt terug.

www.kfda.be/nl/projecten/time-has-fallen-asleep-afternoon-sunshine

LOCUS

THE TREE HOUSE GALLERY

Een bibliotheek die je in hogere sferen brengt. Letterlijk...

11

THE TREE HOUSE GALLERY

Een innovatief kunstenaarscollectief strijkt neer in Regent's Park (Londen) en verzorgt in zelfgebouwde boomhutten een cultureel programma. Met onder meer een 'library tree house'.

DE KRACHT VAN DE PLEK

Het kind in jou naar boven laten komen. Klimmen in bomen en tegelijk cultureel verwonderd worden. De verbeelding aan de macht. Wat een unieke plek met mensen kan doen – individueel én in interactie.

DUURZAAM

Cultuur en duurzaamheid, hand in hand. Naast het gebruik van natuurlijke en gerecycleerde materialen en hernieuwbare energiebronnen, zorgde men ervoor dat het project zelfbedruipend was en geen schade toebracht aan de mooie natuurlijke omgeving.

www.urban75.org/london/treehouse-gallery-regents-park.html

UNDERGROUND NEW YORK PUBLIC LIBRARY

'You're not a photojournalist,
you're not an anthropologist...
what are you?'

'I'm your fellow human being.
I'm an artist and a storyteller.'

12

UNDERGROUND NEW YORK PUBLIC LIBRARY

Een oersimpel idee: fotografeer lezende metroreizigers en publiceer de foto's op het net. Op die manier creëerde Ourit Ben-Haim haar eigen bibliotheek: The Underground New York Public Library, met meer dan 13.000 volgers op Tumblr.

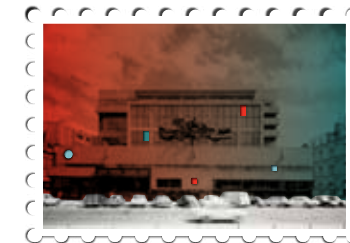
EENVOUD SIERT

De kracht ligt in de eenvoud. The Underground New York Public Library is ontstaan vanuit een fascinatie voor hoe mensen zich verhouden tot verhalen.

BETEKENISVOLLE DIVERSITEIT

De New Yorkse metro is een plek waar diversiteit overheerst, maar ook een plek waar mensen 'samen-zitten', waar iedereen onvermijdelijk met iedereen verbonden is. De visuele bibliotheek toont op eenvoudige en net daarom doordringende wijze de verscheidenheid van de New Yorkse metroreizigers én hoe betekenisvol boeken zijn voor elk van hen.

undergroundnewyorkpubliclibrary.com

LOCUS

PLUG-IN BIB

Een alternatief voor het bibliotheekfiliaal?

13

PLUG-IN BIB

De Plug-in bibliotheek is een flexibele, onbemande bibliotheekvoorziening die kan worden ingezet in kleine kernen en stadswijken of geïntegreerd in andere gebouwen (bank, supermarkt, ziekenhuis...). Draadloos internet, zelfuitleen, computers en iPads zijn aanwezig, en via een webcam kan de klant vragen stellen aan een bibliotheekmedewerker.

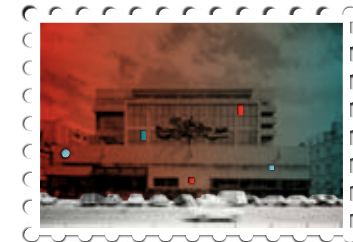
LOKAAL EN OP AANVRAAG

De gebruiker van de Plug-in Bibliotheek is niet langer afhankelijk van de vaak beperkte openingstijden van kleinere bibliotheekfilialen. Gemak en flexibiliteit staan voorop. De collectie wordt telkens afgestemd op de locatie. Materialen kunnen worden besteld en door de klant ter plaatse worden afgehaald.

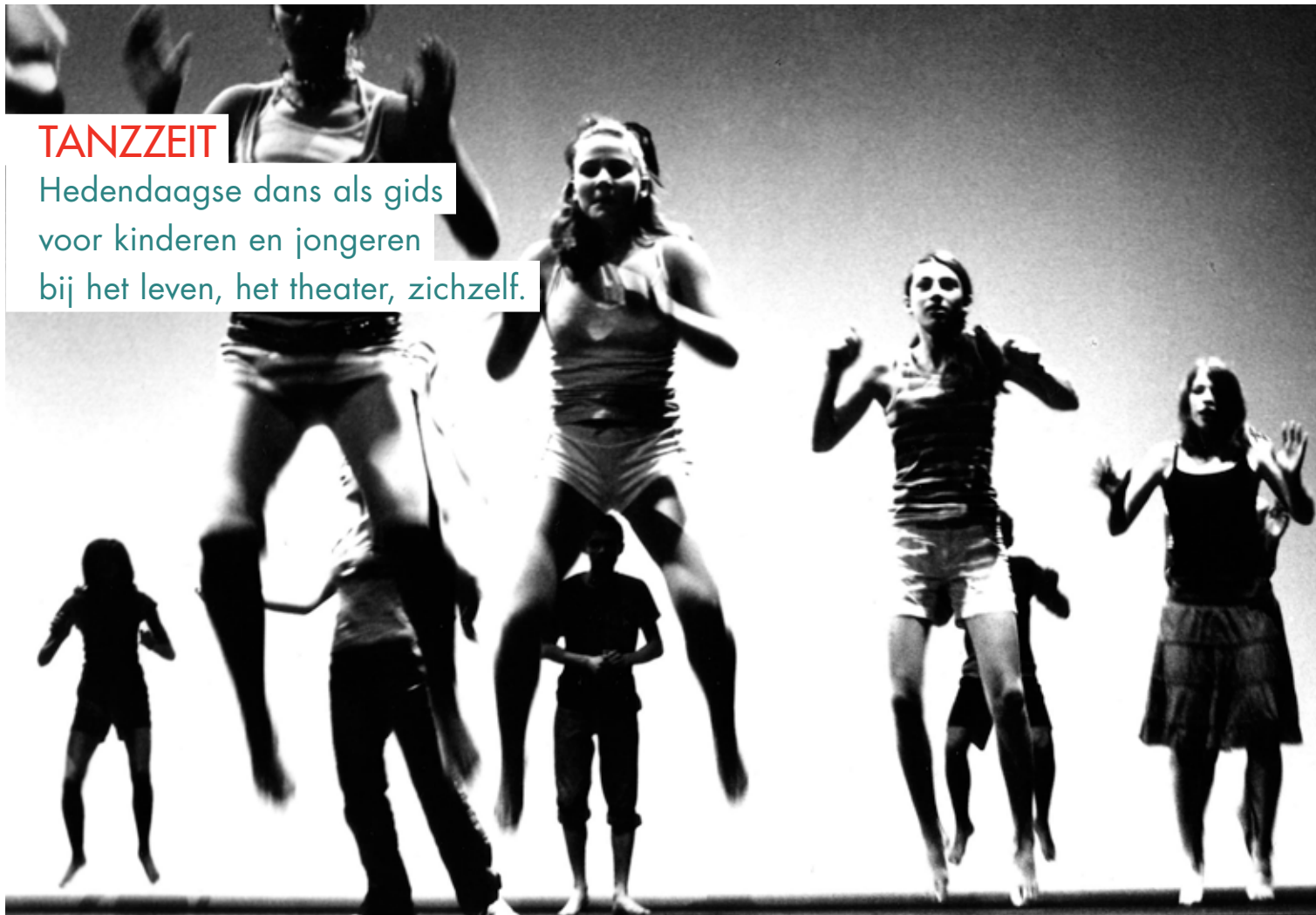
LAGE KOSTEN VOOR EEN BREDER PUBLIEK

Doordat de Plug-in onbemand is en de infrastructuur beperkt, zijn de structurele kosten laag. De integratie van de bib in andere voorzieningen trekt bovendien nieuwe doelgroepen aan.

stichting.bibliotheek.nl/pagina/14759.plugin-bibliotheek.html
h2interactive.eu
www.vimeo.com/17739861

LOCUS

TANZZEIT

Hedendaagse dans als gids
voor kinderen en jongeren
bij het leven, het theater, zichzelf.

14

TANZZEIT

Hedendaagse dans op school: het blijkt een uitstekende manier om de integratie van kinderen te bevorderen. Al meer dan 12.000 kinderen leerden zichzelf op een heel bijzondere wijze kennen en uitdrukken.

EEN VERSCHIL MAKEN

Weinig lichaamsvoeding, slechte schoolresultaten, een laag zelfbeeld... het zijn stuk voor stuk klassiekers uit de schoolbankenanalyse. Dans kan een belangrijk verschil maken door de investering in zelfexpressie, motivatie en zelfvertrouwen, en leidt zo tot betere schoolresultaten voor de deelnemers.

UNIVERSELE TAAL

Dans- en lichaamstaal zijn universeel en kennen weinig sociale of etnisch-culturele grenzen. TanzZeit gaat ook op tournee: meer dan 2000 kinderen komen op die manier jaarlijks in aanraking met het (semi-)professionele circuit. Voor velen van hen vormt dans een evidentie in hun leven, als actieve of passieve deelnemer.

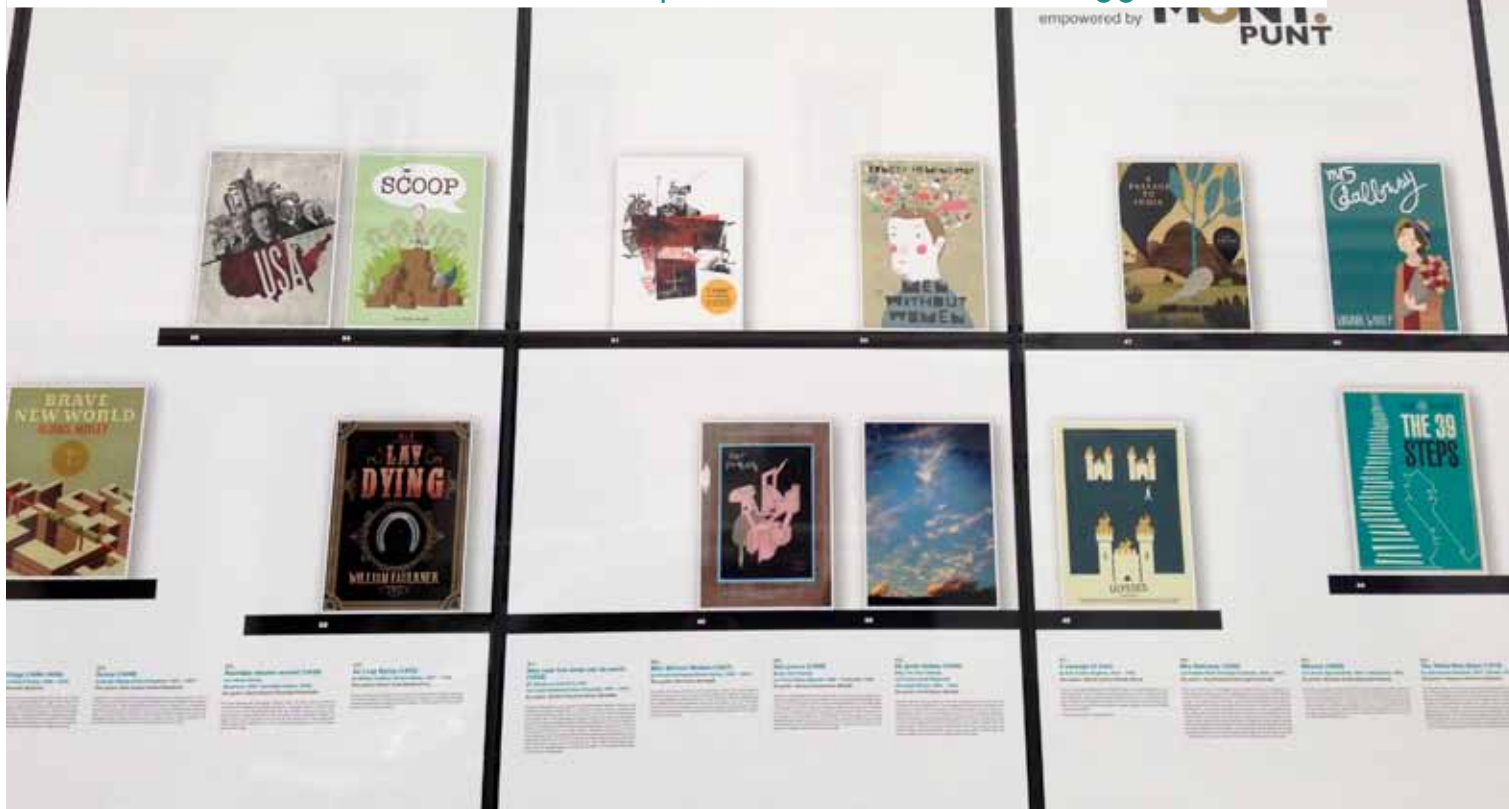
www.tanzzeit-schule.de/en/about-tanzzeit.html

LOCUS

I BOOK YOU (JUNIOR)

100 artiesten, 100 boekcovers, 100 posters, 775.000.000 laaggeletterden.

15

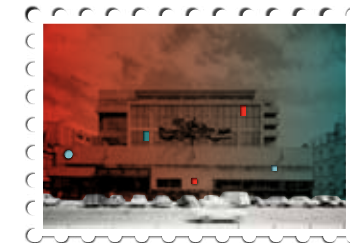
I BOOK YOU (JUNIOR)

Muntpunt en de visuele communicatiestudio beshart slaan de handen in elkaar en gaan met I BOOK YOU de strijd aan tegen laaggeletterdheid en analfabetisme. Via meeslepende boeken, kunstzinnige covers en co-creatie. Een regelrechte liefdesverklaring aan het boek en het lezen. Aan kúnnen lezen, want dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend.

OMDAT CULTUUR MEER IS DAN HET TOEFJE SLAGROOM.

Voor I BOOK YOU en I BOOK YOU junior waren boeken het middel en aandacht vragen voor ongeletterdheid het doel. De verbinding tussen tal van Brusselse organisaties en scholen aanhalen, was dé manier om dit te doen. Muntpunt wordt gekenmerkt door zijn grote liefde voor Brussel en dus ook voor alle Brusselse initiatieven die deze liefde delen. Hen verbinden, onderling en met Muntpunt, is een van de grootste opdrachten van de jonge organisatie. Want samen staat men sterker om van de Brusselse cultuur een gedeelde cultuur te maken.

www.muntpunt.be/i-book-you-junior
www.uitinbrussel.be/evenement/i-book-you

LOCUS

BURGERBIBLIOTHEKEN

Bibliotheek dicht...

dan doen we het toch gewoon zelf?

16

BURGERBIBLIOTHEKEN

Burgers beginnen zelf een bibliotheek als antwoord op het sluiten van filialen.

PASSIE ALS DRIJFVEER

Het mooie aan burgerinitiatieven is dat ze groeien vanuit persoonlijke idealen. Sociaal en cultureel ondernemerschap, stevig lokaal geworteld en gedreven door passie.

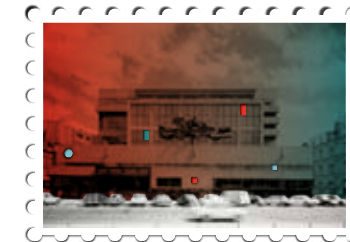
LOSLATEN EN VERTROUWEN

Een burgerinitiatief is een zoektocht, vaak zelfs een experiment. Het proces is dikwijls belangrijker dan het tastbare eindresultaat. Een proces kun je niet overnemen, je kunt je er wel door laten inspireren. En je kunt eruit leren. Bijvoorbeeld hoe je de energie die lokaal aanwezig is kunt zien en ermee kunt omgaan, zonder ze te verpletteren onder een formele structuur. Leren loslaten en vertrouwen hebben in de kracht en deskundigheid van burgers.

peopleslibrary.wordpress.com/about/

www.bbc.co.uk/news/uk-england-london-21340366

www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/1000002125

KUNSTWERK VERRIJKT BEGRAAFPLAATS

Hoe geef je een ziel aan een kerkhof?

© Kristof Vrancken

17

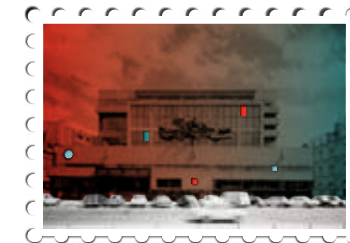
KUNSTWERK VERRIJKT BEGRAAFPLAATS

Een nieuwe begraafplaats in Borgloon had nood aan een betekenisvol symbool. Maar hoe geef je zoiets vorm in een tijd van zoveel verschillende levensbeschouwelijke opvattingen? Vzw De Nieuwe Opdrachtgevers schoof mee aan tafel met lokale betrokkenen. Samen met kunstenaar Wesley Meuris legden ze een zinvol parcours af. Het resultaat is een discreet monument achteraan op het kerkhof, dat uitnodigt tot stilstaan en dat gedragen wordt door de gemeenschap.

KWALITEITSVOL PROCES ÉN RESULTAAT

Een concrete lokale nood werd gelenigd door een gedragen artistieke ingreep. De betrokkenen vonden elkaar in de bezorgdheid voor een kwaliteitsvol proces én resultaat. Het kunstwerk 'Memento' van Wesley Meuris gaf een ziel aan de begraafplaats en werd een symbool voor de hele gemeenschap.

www.denieuweopdrachtgevers.be/b-projects/projects.aspx?l=nl&cp=596&c=638&fc=0&f=Borgloon

LOCUS

COLLECTIEVE ONDERHANDELING

L'union fait la force.

18

COLLECTIEVE ONDERHANDELING

Allemaal apart: zo trekken de cultuur- en gemeenschapscentra vandaag naar de boekingskantoren. De bookers zelf zijn wel gefocust: een vijftal vertegenwoordigt het overgrote deel van het aanbod en staat stevig in de schoenen bij de prijsbesprekingen.

In Nederland onderhandelen ook de theaters gezamenlijk. I&MC bundelt de boekingen voor meerdere podia en kocht in zijn eerste seizoen 284 voorstellingen en concerten met een fikse korting. De artistieke keuzes blijven in handen van de huizen zelf.

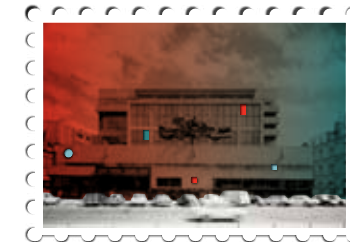
EEN TRANSPARANTE EN FAIRE UITKOOPSOM

De vraagprijs van boekingskantoren is vaak ondoorzichtig. Dankzij een partageregeling verdienen ze mooi geld bij succes, maar bij een minder vlotte kaartenverkoop zijn ze dankzij de garantiesom toch zeker van hun inkomsten. Het financiële risico is altijd voor het theater of het cultuur- of gemeenschapscentrum.

DOE WAAR JE GOED IN BENT

Stafmedewerkers van Nederlandse theaters maken scherpe inhoudelijke keuzes op maat van het huis en van de gemeente of stad. Het zakelijke aspect is vaak een lastige bijkomende opdracht, die ze vandaag kunnen uitbesteden mét een financieel surplus.

www.hansonnovandenberg.nl/blog/2012/09/25/inkoop-en-marketingcombinatie-podiumkunst-van-start

LOCUS

LEUVENSE GRASMAT

Cultuurcentrum viert feest op het voetbalveld.

19

LEUVENSE GRASMAT

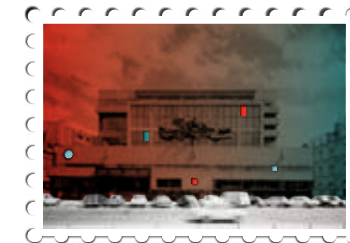
In 2010 vormde het veld van voetbalclub Oud-Heverlee Leuven het decor voor de feestelijke seizoensopener van het Leuvense cultuurcentrum 30CC, dat theatermaker en voetbalfanaat Ruud Gielens uitnodigde als curator. Kantine, kleedkamers, veld en tribune werden ingepalmd door een circus, de jeugdspelers van OHL, Hautekiet en De Leeuw, burleske acts, beatbox, comedy en straattheater.

NAAR EEN NIEUW PUBLIEK

De Vlaamse bibliotheken en cultuur- of gemeenschapscentra verlaten regelmatig de eigen deur. 30CC verraste met een originele plek en een niet-alledaagse partner, en ging zo op zoek naar een nieuw en divers publiek.

www.youtube.com/watch?v=Z7L1wE4Cr94

www.facebook.com/events/126866210694102/

LOCUS

CASTING OUT THE NINES

Aardappelen schillen in ruil voor tickets.

20

CASTING OUT THE NINES

Anna Rispoli liet het publiek van de voorstelling 'Casting out the nines' betalen met een taak: twaalf minuten aardappelen schillen voor de catering van kunstencentrum STUK en postzegels kleven. Ook zichzelf liet ze niet met geld maar met diensten betalen: haar geïnvesteerde tijd werd gecompenseerd met ruiltaken. Technici schilderden haar appartement, medewerkers pasten op de kinderen of schreven een subsidiedossier.

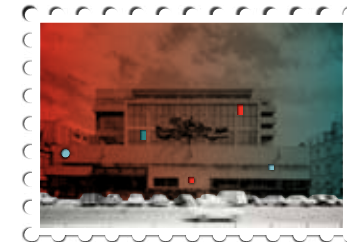
KUNST ALS KATALYSATOR VAN NIEUWE CONCEPTEN

In een veilige omgeving experimenteren met alternatieve betaalmiddelen, tijd, 'schuld' en gemeenschapsvorming. Engagement en verantwoordiging krijgen een artistieke en enthousiasmerende vorm. Mislukken is toegestaan.

GROTE BETROKKENHEID

Een crisis noopt tot creatieve en radicale antwoorden. Rispoli zet het publiek aan het denken over verschillende maatschappelijke thema's en betreft de mensen in een gretig debat tijdens en na de voorstelling.

www.rektoverso.be/artikel/lets-think-about-it

LOCUS

POP UP TO DATE

Het voordeel van leegstand in een winkelstraat.

21

POP UP TO DATE

Cultuurcentrum Berchem ligt in een winkelstraat met veel leegstand. Pop up to Date geeft de lege panden tijdelijk een nieuwe, verrassende bestemming en opent de deuren voor jonge kunstenaars en verzamelaars.

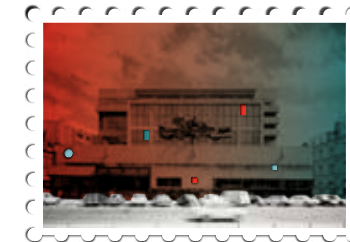
CC BERCHEM: DEEL VAN DE BUURT

CC Berchem legt de klemtoon niet op kunst en cultuur als canon maar op kunsten en cultuur als diversiteit. Het cultuurcentrum verandert mee (met) de buurt. Het aanpakken van de plaatselijke leegstand is dan ook een logische stap.

DURVEN EN TERUGGEVEN

CC Berchem faciliteert, programmeert en ondersteunt zowel de 'klassieke' artistieke programmatie als het Sinterklaasfeest, de uitzendingen van het WK voetbal en Pop up to Date. Het cultuurcentrum initieert en geeft terug.

www.ccberchem.be/nl/page/349/pop-up-to-date

HUMAN LIBRARY

Al eens een vluchteling 'gelezen'? Of een kraker?

De mensenbibliotheek: gemeenschapsvorming op een ander niveau...

22

HUMAN LIBRARY

The Human Library staat voor een nieuwe methode om (interculturele) dialoog te bevorderen en komaf te maken met stereotypen. Enthousiaste vrijwilligers treden op als 'boeken' – met titels die verwijzen naar veelvoorkomende vooroordelen. Bezoekers kunnen hen een uurtje lenen en de vooroordelen van zich af 'lezen' door met de 'boeken' in gesprek te gaan.

GEMEENSCHAPSVORMEND

De bib is een ontmoetingsplaats en een hefboom voor gemeenschapsvorming. Door mensen met verschillende achtergronden en boeiende levensverhalen met elkaar in contact te brengen, kunnen ze veel vooroordelen wegwerken.

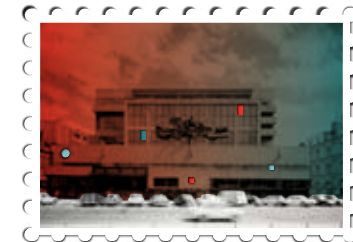
EEN COMPLEMENTAIRE ROL VOOR DE BIBMEDEWERKERS

Bibliotheekmedewerkers maken de bezoekers wegwijs in het concept van de mensenbibliotheek en leiden hen via gerichte vragen en een 'catalogus van stereotypen' naar het geschikte 'boek'.

HET KOST NIKS

Alle 'boeken' zijn vrijwillige medewerkers. Het leescafé, de cafetaria in de buurt of het stadspark vormen het ideale decor voor een diepgaand face to face gesprek.

humanlibrary.org/index.html

LOCUS

PLAYFUL LIBRARY

Spelenderwijs aanzetten tot lezen:
cultuureducatie via een bibliotheek(hoek) op maat van kinderen.

23

PLAYFUL LIBRARY

Een bibliotheek hoeft geen duf gebouw te zijn. Er is plaats voor een hoekje of een hele afdeling op kindermaat: een plek waar kinderen kunnen spelen, waar ze zich thuis voelen en waar het interieur hen spelenderwijs aanmoedigt om zich in boeken te verdiepen.

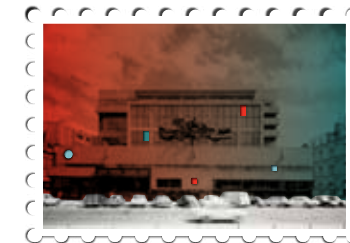
DE BIB: OOK VOOR KINDEREN!

Elke bib wil graag zoveel mogelijk inwoners bereiken, en jong geleerd is oud gedaan. Kinderen raken als geen ander betoverd door een 'wonderlijke' omgeving. Een fantasierijk interieur nodigt hen uit om binnen te komen en te spelen, maar wekt tegelijk hun nieuwsgierigheid naar de wondere wereld van boeken.

SPELENDERWIJS LEZEN ALS VORM VAN CULTUUREDUCATIE

'Informatiegeletterdheid' en 'cultuureducatie' zijn domeinen met een duidelijke decretale opdracht voor de bibliotheek. Reden genoeg om hier serieus op in te zetten. Een bibliotheek(hoek) op maat van kinderen brengt hen niet alleen in contact met boeken, maar leert hen via allerlei activiteiten de wereld beter kennen en in perspectief plaatsen.

flavorwire.com/386005/the-most-playful-libraries-in-the-world

LOCUS

LIBRII EHUB

Een bibliotheek in een container...

24

LIBRII EHUB

Een scheepscontainer vol boeken, computers, printers, internettoegang en onderwijsmateriaal: een low-cost studiecentrum voor ontwikkelingslanden.

EMPOWERMENT PUR SANG

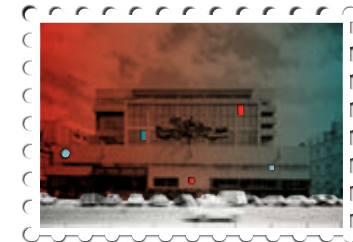
De eHub geeft burgers en gemeenschappen de kans om uitdagingen op het vlak van opvoeding, onderwijs, informatie en ontwikkeling aan te gaan. En om nieuwe kennis en informatie te creëren en te delen. Lokale expertise, infrastructuur en netwerken zijn hiervoor cruciaal.

CROWDFUNDING

Het eHub-prototype kwam er dankzij crowdfunding: via een online platform werd 50.000 dollar verzameld. Het businessmodel is zo opgevat dat een eHub na een jaar zelfbedruipend is.

www.librii.org/

www.kickstarter.com/projects/248645035/librii-new-model-library-in-africa

MAKERS LIBRARY

Kenniswerkplaats voor de lokale gemeenschap.

25

MAKERS LIBRARY

Makers Space, FabLabs, Makers Library... de termen dekken dezelfde lading: een ruimte waar geëxperimenteerd wordt met technologie van de 21ste eeuw en waar nieuwe dingen ontworpen en gemaakt worden. Hier staan mensen en hun vaardigheden centraal.

OPEN INNOVATIE

Wanneer mensen in een FabLab iets ontwerpen, moeten ze hun ontwerp online delen. Hierdoor ontstaat open innovatie en media-educatie. De ontmoetingsfunctie door een andere bril bekeken. Bovendien biedt dit ruimte voor nieuwe technologische toepassingen, zowel in het gebouw als in de dienstverlening.

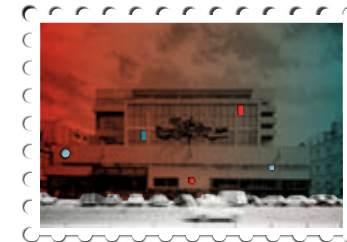
KENNISOVERDRACHT IN PRAKTISCHE ZIN

Mensen komen samen, wisselen ideeën uit en leren van elkaar. Dit is kennisoverdracht in praktische zin: er worden dingen gecreëerd.

www.edwinmijsbergen.nl/2012/10/fablabs-en-bibliotheken-een-sympathieke.html#.UZ5yttgY0fc

www.1825dagen.nl/?p=37

www.fablab.nl

LOCUS

DE COOPERETTE

Terug naar de coöperatieve roots: warenhuis Vooruit.

© Onbetaalbaar

26

DE COOPERETTE

Tijdens VOORUIT100 kan je in de Cooperette terecht voor het kopen en uitwisselen van producten, diensten en vaardigheden. Een knipoog naar de Supercoop, het warenhuis in de Gentse Vooruit in de jaren '50 en '60. De 'Cooperette' is een concept store met zelfgemaakte, verrassende, lokale en eerlijke producten zoals brood, honing, kaas, bier, DIY-kits, producten die gemaakt werden in één van de vele VOORUIT100-workshops, werk van kunstenaars en originele merchandise.

LEVE DE KLEINTJES

De coöperatieve wil meer levensvatbaarheid geven aan kleinschalige artistieke, creatieve en/of maatschappelijke initiatieven die nu niet boven het maaiveld uitkomen.

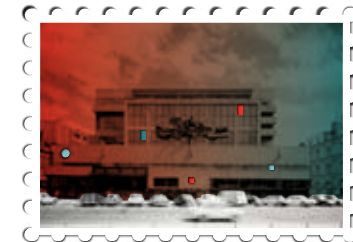
EERBETOON AAN HET VERLEDEN

Back to the roots, een stukje erfgoed wordt in ere hersteld.

LOKAAL

De Cooperette investeert in en vervlecht zich met de lokale gemeenschap. Duurzaam lokaal cultuurbeleid ten voeten uit.

vooruit.be/nl/magazine/detail/1159/De_Cooperette_de_work_shop_van_de_toekomst_

LOCUS

UNIE DER ZORGELOZEN

De Unie der Zorgelozen...

wie wil daar nu geen lid van zijn?

27

UNIE DER ZORGELOZEN

De Unie der Zorgelozen is een sociaal-artistiek gezelschap in Kortrijk, dat creëert vanuit een sterk maatschappelijk engagement. De Unie wil de aloude banden tussen kunst en samenleving op een eigentijdse manier heruitvinden.

EEN VAT VOL VERHALEN

‘Verbreek, verzamel, vertel’: zo luidt het credo van de Unie. De Unie sloopt de barrières tussen mensen, verzamelt hun verhalen en geeft ze terug aan de gemeenschap. Er wordt geschreven, getekend, gefilmd, gefotografeerd, gemusiceerd, met glas en textiel gewerkt... Geen artistieke discipline is hier vreemd.

EEN LEVENDIGE GEMEENSCHAP

De voedingsbodem van de werking is de sociale beweging: de grote groep vrijwilligers, medestanders en sympathisanten die van de Unie een levendige gemeenschap maken. Er zijn kookavonden, theaterbezoeken, een kerstfeest, fietstochten en zoveel andere, vaak spontane initiatieven. Uit deze ongedwongen ontmoetingen ontstaat de artistieke creatie.

www.uniederzorgelozen.be

LOCUS

BOETEVRIJE BIB

Wat als bibliotheekboetes niet meer bestonden?

Uw schuld bedraagt momenteel 8 EUR

Details:

Lener geblokkeerd wegens : Openstaand bedrag sinds 19/05/1841

Lener geblokkeerd wegens : Openstaand bedrag sinds 19/05/1841 Openstaande boete sinds 139 dagen

Nog te betalen op 18/06/2008

Boete EUR 1.00

Boete EUR 1.00

© Pascal Van Hecke | www.flickr.com/photos/pascal/

28

BOETEVRIJE BIB

Een jaar lang hield BiblioPlus een uniek experiment: bibliotheekmateriaal uitlenen zonder dat er boetes dreigden voor laattijdig terugbrengen.

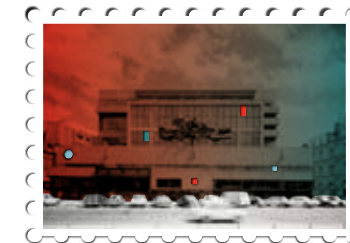
TOCH OP TIJD

De meeste leden bleken gewoon heel brave burgers, die ook zonder de dreiging van een boete de boeken tijdig binnenbrachten. De overgrote meerderheid was zeer enthousiast over de afschaffing van de boetes.

MENSEN HELPEN IN PLAATS VAN CENTEN TELLEN

De kashandelingen liepen terug met 30 tot zelfs 80 procent, waardoor het personeel meer tijd kreeg om de klanten beter te bedienen.

www.bnbibliotheek.nl/sites/default/files/Evaluatie%20Boetevrije%20bibliotheek%20BiblioPlus.pdf

LOCUS

GIVING LIBRARY

Kleine meisjes realiseren soms grootse dingen...

29

GIVING LIBRARY

De vijftienjarige Lilli Leight uit Miami, Florida, wou dakloze kinderen in haar omgeving toegang geven tot boeken. Ze richtte de 'Giving Library' op in een opvangcentrum voor gezinnen in moeilijkheden.

ONTWAPENEND REDENEERVERMOGEN VAN EEN TIENER

Als vrijwilligster in het opvangcentrum ziet Lilli dat de kinderen na hun huiswerk onmiddellijk voor de tv of computer gaan zitten. Naar boeken wordt niet gevraagd, want die zijn er niet...

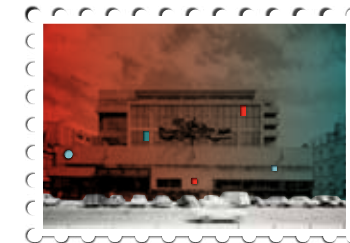
OP EIGEN HOUTJE

Lilli stelt een bibliotheek samen met afdankertjes én nieuwe boeken van familie, vrienden, scholen, wijkcentra en lokale boekhandels. Momenteel bedraagt het aantal boeken een veelvoud van het aantal aanwezige kinderen. Gezinnen die het centrum verlaten mogen ook boeken meenemen.

SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

Lilli richt een clubje op voor kinderen uit haar school. Samen lezen en bespreken ze boeken, ontmoeten ze auteurs... Ze neemt de organisatie op zich maar vraagt van de leden een inzet als vrijwilliger in het opvangcentrum.

www.nationalbook.org/innovations_in_reading_2012.html

LOCUS

THE MELTING POT

Netwerken in een smeltkroes.

30

THE MELTING POT

The Melting Pot is een plek om te delen, te netwerken en te co-werken. Sociaal innovatieve professionals, ideeën en diensten vinden elkaar, over de sectorgrenzen heen.

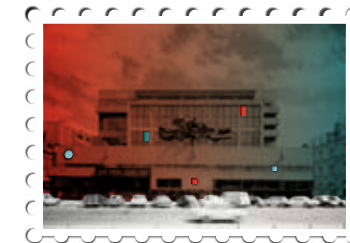
MAATSCHAPPELIJKE OPDRACHT

Hoewel heel divers, delen de leden van the Melting Pot dezelfde waarden: niet het maken van winst staat voorop, wel het creëren van maatschappelijke meerwaarde.

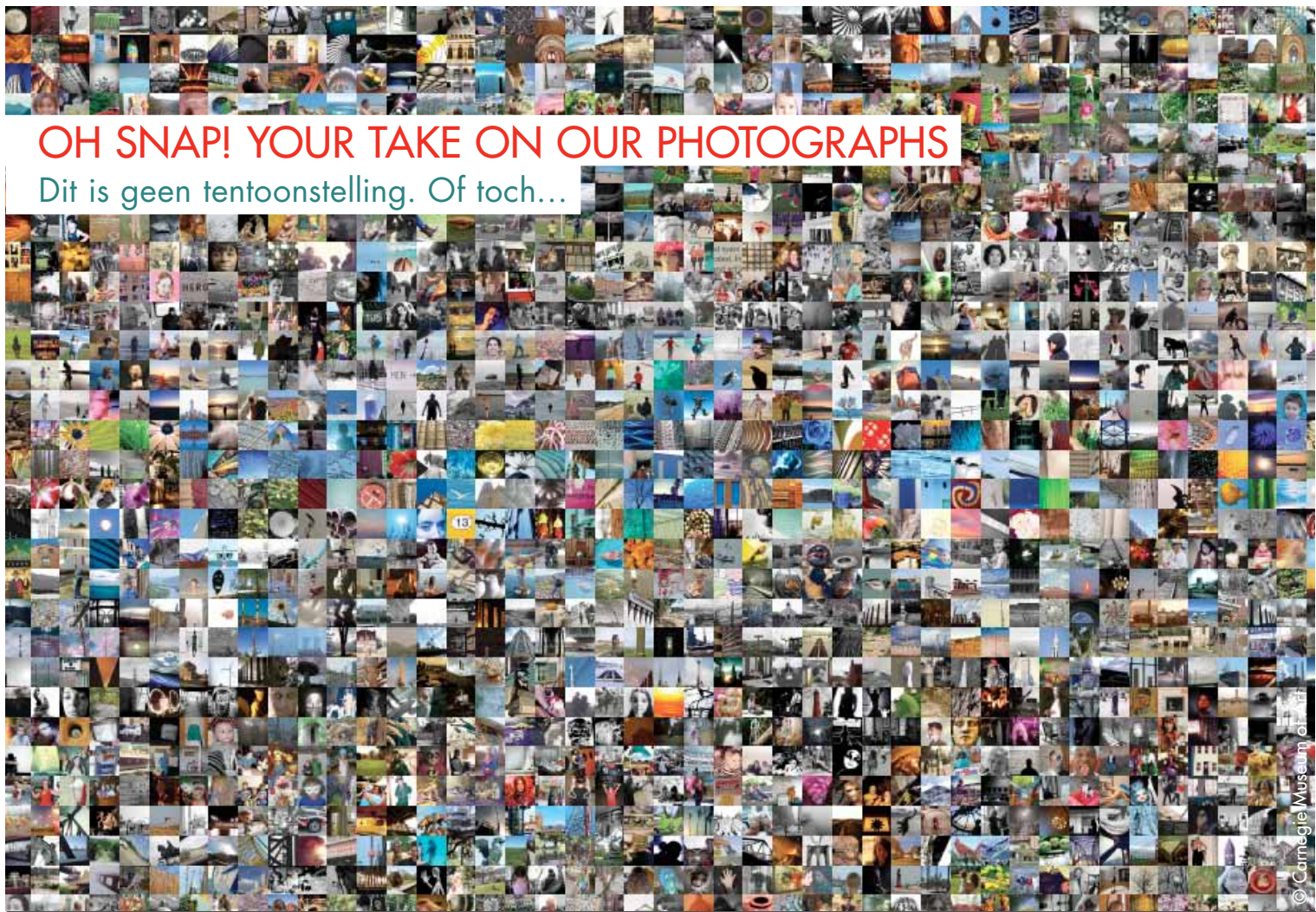
PROFESSIELE GEMEENSCHAPSVORMING

De professionele smeltkroes zorgt voor een prikkelende omgeving. Van starters tot gevestigde waarden, van zelfstandigen tot vrijwilligers, actief op het gebied van educatie, milieu, gezondheid, technologie... Ze delen kennis, expertise en ideeën: bridging en bonding in een professionele context.

www.themeltingpotedinburgh.org.uk/

LOCUS

OH SNAP! YOUR TAKE ON OUR PHOTOGRAPHS

Dit is geen tentoonstelling. Of toch...

31

OH SNAP! YOUR TAKE ON OUR PHOTOGRAPHS

Een participatief fotoproject van het Carnegie Museum of Art. Bezoekers kunnen hun eigen foto's indienen, die geïnspireerd zijn op foto's uit de museumcollectie.

INSPIREREN, CREËREN, PARTICIPEREN

Het project vraagt bezoekers te kijken en te reageren. Hun reactie leggen ze vast en delen ze. Zo inspireren ze anderen om op hun beurt te reageren. Dit gaat over het interpreteren van visuele informatie, over de betekenis van beelden gezien door een 21ste-eeuwse bril.

FYSIEK EN DIGITAAL

Of je nu de website bezoekt of het museum: het project leeft en stimuleert om eigen foto's toe te voegen en te delen. De foto's van de bezoekers staan op het web en in het museum zelf hangen ze naast hun inspiratiebronnen. Net die combinatie maakt het museum ook aantrekkelijk voor een jonge, digitale generatie.

ohsnap.cmoa.org/

LOCUS

MEDIAMATIC DISTRIBUTED LIBRARY

Bewaar de bibliotheek: hef ze op!

32

MEDIAMATIC DISTRIBUTED LIBRARY

Wegens bezuinigingen kon Mediamatic niet langer instaan voor de eigen bibliotheek. Daarom riep het de hulp van het publiek in. Boeken werden gratis weggegeven in ruil voor het beheren en verzorgen van de collectie: leden koppelen de boeken aan hun profiel en lenen ze uit als een ander erom vraagt.

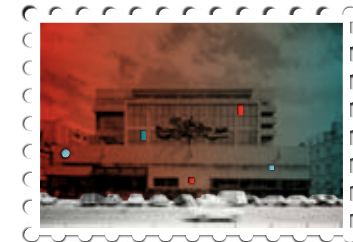
GEDEELDE HUISKAMERBIBLIOTHEEK

De nieuwe eigenaars beheren de boeken op een toegewijde manier. Ze voegen zelf titel, auteur, trefwoorden, cover... aan de online-catalogus toe. Plus een woordje uitleg waarom ze voor een bepaalde titel hebben gekozen. Ze kunnen ook titels uit hun privé-collectie toevoegen.

EEN STERKER SOCIAAL NETWERK DANKZIJ BOEKEN

Mediamatic-leden kunnen de boeken nog steeds lenen en krijgen er de nieuwe inzichten en enthousiaste gesprekken gratis bij. Er ontstaat contact tussen de individuele (internet)gebruikers en de boeken verrijken het sociale netwerk.

www.mediamatic.net/48212/nl/mediamatic-gedistribueerde-bibliotheek

LOCUS

OPEN AIR LIBRARY

Wie zegt dat de bibliotheek overdekt moet zijn?

33

OPEN AIR LIBRARY

De bewoners van een sociaal achtergestelde buurt delen hun verzamelde collectie boeken in een openlucht bibliotheek die ze zelf hebben gebouwd met materialen van een afgebroken gebouw.

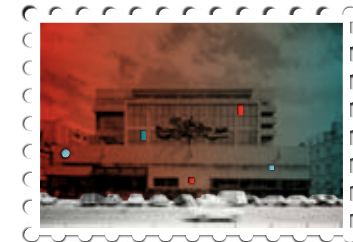
VOOR EN DOOR DE BEWONERS

Met beperkte middelen zijn de bewoners erin geslaagd een gebouw te creëren dat zowel qua functie als qua vorm innovatief is en dat, dankzij hun betrokkenheid, volkomen beantwoordt aan hun behoeften.

AUTHENTIEK EIGENAARSCHAP

De openlucht bibliotheek is een ultieme mengvorm van bib en openbare ruimte. Ze is 24/24 geopend en wordt beheerd door de bewoners zelf, die boeken vrij lenen en terugbrengen, zonder registratie. Ondanks de ligging in een niet voor de hand liggende buurt werkt het systeem perfect.

www.publicspace.org/en/works/f084-open-air-library
www.archdaily.com/39417/open-air-library-karo-architekten/

ROBIN HOOD FOUNDATION LIBRARY

Robin Hood: 'nemen' van de rijken en geven aan de armen.

Toepasbaar in de 21ste eeuw?

34

ROBIN HOOD FOUNDATION LIBRARY

Schoolbibliotheken in kansarme buurten worden omgevormd tot dynamische plekken voor de hele schoolgemeenschap: leerlingen, leerkrachten en ouders. Het geheel heeft een positief effect op de leerresultaten.

EMPOWERMENT

De bib als instrument tot empowerment. De bib die bijdraagt tot een vitalere samenleving.

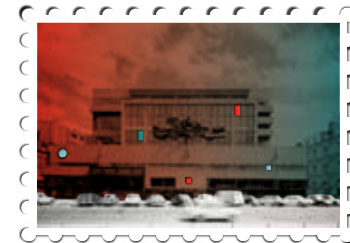
'NEMEN VAN DE RIJKE EN GEVEN AAN DE ARMEN'

De boekencollectie werd geschonken door twee grote uitgeverijen van kinderboeken. De budgetten voor het gebouw, de software en dergelijke werden gevonden in de bedrijfswereld.

MEER DAN ALLEEN BOEKEN

De bibliotheken getuigen van een doordachte visie op taalontwikkeling en leeservaring. Een kerngroep van leerkrachten en directies krijgt professionele ondersteuning en vorming. Er worden innovatieve lesinhouden uitgewerkt op basis van het initiatief, zoals het aanleggen van een leertuin in een schoolbuurt met weinig buitenruimte.

www.robinhood.org/initiatives/library

LOCUS

THE UNI PROJECT

Een draagbare lees- en leerplek.

35

THE UNI PROJECT

The Uni Project is een mobiele bibliotheek in New York. Het project is gericht op het transformeren van een publieke ruimte tot een openbare leeszaal en aantrekkelijke leerplek.

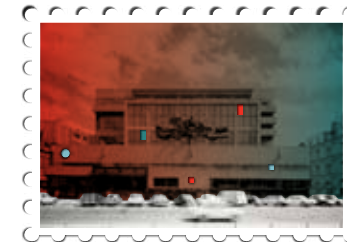
EXTRA MUROS

De collectie wordt voor iedereen toegankelijk en zichtbaar gemaakt. De bibliotheekwerking verhuist naar de straat. Het meubel – The Uni – is hieraan aangepast en is makkelijk modulair op te bouwen en te demonteren.

MEER DAN EEN COLLECTIE

The Uni betekent meer dan louter boeken, maar vormt ook de aanleiding voor tal van educatieve activiteiten, steeds in nauwe samenwerking met de buurt, scholen of andere educatieve spelers.

www.theuniproject.org

DE ZWERFBIBLIOTHEEK

Bericht aan de reizigers: opgelet, zwerfboeken op perron 1!

36

DE ZWERFBIBLIOTHEEK

De bibliotheek van Turnhout haalt sinds kort boeken uit de rekken om ze te laten rondzwerven. Zo ook in de stationshal: topexemplaren worden warm aanbevolen aan pendelaars en andere reizigers.

LEZEN ZONDER VERPLICHTING

Het principe is eenvoudig: een zwerfboek neem je mee, je leest het en laat het daarna weer achter op dezelfde of een andere zwerfboeklocatie in de stad. Geen lidmaatschap, geen uitleentermijn, geen boetes. Alleen het leesplezier telt.

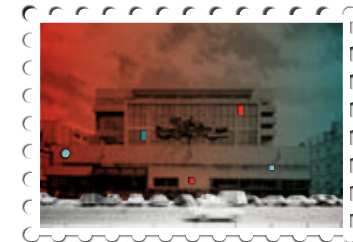
GEEN AFDANKERTJES

De boeken zijn geen afdankertjes maar werken uit de top 10- lijsten. Eenmaal over hun hoogtepunt heen krijgen ze een nieuw leven als zwerfboeken. Met een origineel logo - ontworpen door striptekenaar Lectrr - als kwaliteitsgarantie van de bibliotheek.

BUITEN DE MUREN

De zwerfboeken zijn een succes, ze worden meegenomen en ook teruggebracht. De bibliotheek profileert zich buiten haar gebouw en de partners appreciëren deze service voor hun wachtende cliënteel. Kortom, iedereen is tevreden.

bibliotheekturnhoutdeblog.blogspot.be/2012/11/trotse-aankondiging.html

LOCUS

PLAY VAN ABBE

Kijk, vraag, speel, leer, lach, discussieer en bewonder!

37

PLAY VAN ABBE

Play Van Abbe was een spel waarin een actieve rol was weggelegd voor de bezoekers, kunstenaars en medewerkers van het Van Abbemuseum in Eindhoven. Tegelijk was het een langlopend onderzoeksproject dat de betrokkenen op een speelse manier aan het denken zette over hoe kunstwerken in het museum komen en wat het museum ermee kan doen.

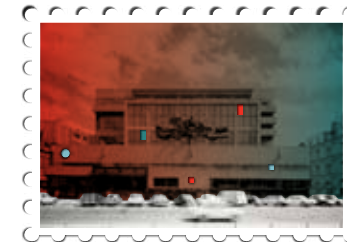
IK DENK DUS IK BEN (EN VICE VERSA)

Jezelf, je rol en je identiteit in de 21ste eeuw kritisch in vraag stellen en daar ook je publiek actief bij betrekken, dat is innovatief nadenken over de toekomst. Dat is jezelf kwetsbaar opstellen en mogelijk zelfs heruitvinden.

DE COLLECTIE ALS BRON VAN VERHALEN

Tentoonstellingen, projecten, performances, lezingen en discussies: aan de hand van de collectie werden nieuwe verhalen verteld en oude verhalen gereconstrueerd. De bezoeker keerde steeds met een nieuwe ervaring of een ander gevoel huiswaarts.

[www.vanabbemuseum.nl/browse-all/?tx_vabdisplay_pi1\[ptype\]=24&tx_vabdisplay_pi1\[project\]=548](http://www.vanabbemuseum.nl/browse-all/?tx_vabdisplay_pi1[ptype]=24&tx_vabdisplay_pi1[project]=548)

BICICLOTECA

In de bibliotheek zagen ze hem liever niet.

*"Als ik in de bibliotheek ging lezen, liepen mensen weg.
Ze willen niet naast een dakloze zitten."*

38

BICICLOTECA

De Bicicloteca vervoert per fiets een kleine bibliotheek door São Paulo (Brazilië). Het bevordert op creatieve en dynamische wijze het lezen en het leven van mensen die de bibliotheek anders zeer moeilijk bereikt: de daklozen.

JOINT VENTURE VAN DAKLOZEN, INWONERS EN ORGANISATIES

Een dakloze nam het initiatief. De Beweging voor Daklozen regelt alles en wordt hierin ondersteund door een non-profit organisatie. Dankzij de steun van lokale inwoners, bedrijven en organisaties rijden ondertussen diverse Bicicloteca's rond.

VAN LEESBEVORDERING TOT LEEFBEVORDERING

De Bicicloteca leent niet alleen boeken uit. Ze stimuleert ook activiteiten op openbare plaatsen, organiseert alfabetiseringscursussen en biedt gratis internet op zonne-energie aan. De Bicicloteca democratiseert de toegang tot informatie, vermaak en cultuur.

LOSLATEN EN VERTROUWEN

Op een jaar tijd leende de Bicicloteca meer dan 107.000 boeken uit zonder enige vorm van bureaucratie. En het werkt: het percentage teruggebrachte boeken ligt hoger dan bij de openbare bibliotheek.

thisbigcity.net/sao-paulo-bicycle-library-brings-books-to-the-citys-homeless

LOCUS

STRAATBIBLIOTHEEK

Boeken horen thuis op straat, niet in een kast.

39

STRAATBIBLIOTHEEK

Een inwoner van Manilla zet zijn boeken buiten en maakt van de straat een bibliotheek. Boeken moeten gebruikt en hergebruikt worden, vindt hij. Ze leiden een leven en vertellen een boodschap.

REGEL NUMMER ÉÉN: ER ZIJN GEEN REGELS

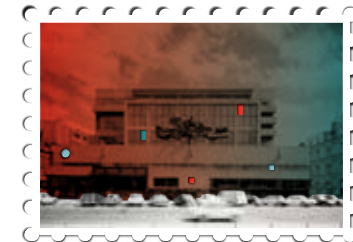
Mensen kunnen zoveel boeken meenemen als ze willen, voor zolang ze willen, zelfs voor altijd. En toch groeit de collectie: mensen brengen boeken terug en voegen nieuwe boeken toe. Het bibliotheeksysteem is gebaseerd op vertrouwen.

ENGAGEMENT EN PASSIE

De straatbibliotheek groeide vanuit een passie voor literatuur en een sterk maatschappelijk engagement. Het initiatief speelt in op een behoefte: de lokale gemeenschap heeft niet de middelen om boeken te kopen en er is geen openbare bibliotheek. Met een boekfiets worden boeken tot bij de armste inwoners gebracht.

www.bbc.co.uk/news/magazine-19547365

lifestyle.inquirer.net/50687/ex-libris-2

LIBRARY ENTERPRISE HUBS

Een eigen zaak: van idee naar realiteit

40

LIBRARY ENTERPRISE HUBS

Partnerschap tussen enkele bibliotheken en het Northamptonshire Enterprise Partnership (NEP) om informatie en ondersteuning te bieden aan mensen die een zaak willen opstarten. In een Enterprise Hub kunnen geïnteresseerden terecht voor workshops, financieel en juridisch advies, één-op-één begeleiding, informatie en toegang tot allerlei databanken.

DEEL VAN EEN GROTER GEHEEL

De Enterprise Hub maakt deel uit van een pakket maatregelen waarmee de bibliotheken mensen ondersteunen in economisch moeilijke tijden. Zo is er in iedere bibliotheek een 'Change! Zone': een inspirerende en aangename plek met informatie en boeken over carrièreplanning, solliciteren, zakendoen, zelfontplooiing...

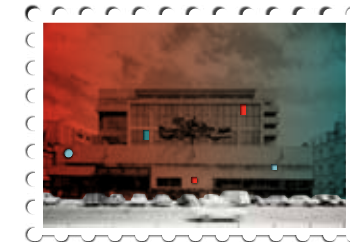
DROMEN WAARMAKEN

Mensen actief ondersteunen om dromen waar te maken: dat is de kracht van de bibliotheken. De Enterprise Hub helpt vaardigheden en zelfvertrouwen te ontwikkelen om een idee uit te werken tot een rendabel product of lucratieve dienst.

SAMEN STERK

De lokale bibliotheek biedt toegang tot verhalen en kennis en doet dat samen met partners die letterlijk kennis van zaken hebben.

www.daventryexpress.co.uk/community/innovation-award-for-library-enterprise-hubs-1-4893500

LOCUS

BRASILIA

Raak me niet aan – een imaginaire bibliotheek.

“Bibliotheek der wandelingen” / Stefaan van Biesen – Geert Vermeire © the Milena principle, 2011

41

BRASILIA

De bibliotheek in Brasilia, ontworpen door architect Oscar Niemeyer, is een bibliotheek zonder boeken in een bijna leeg gebouw. Sommigen noemen dit centrum van digitale en virtuele kennis de ‘zen-bibliotheek’.

KUNST INSPIREERT EN VERTELT

Geïnspireerd door het imaginaire museum van schrijver André Malraux (1901-1976) vormden kunstenaars Stefaan van Biesen, Geert Vermeire en Yiannis Melanitis de Nationale Bibliotheek van Brasilia om tot een imaginaire ruimte. Teksten en kunstwerken werden gecreëerd op maat van de bibliotheek. Ze zinspelen op specifieke boeken uit de literatuurgeschiedenis en stijlen uit de kunstgeschiedenis. Zo verwijst de naam van hun tentoonstelling ‘Raak me niet aan’ naar het boek ‘De Stad der Blinden’ van de Portugese Nobelprijswinnaar José Saramago.

EEN TOEKOMST VOOR DE BIBLIOTHEEK

De tentoonstellingen in Brasilia reflecteren over de toekomst van de hedendaagse bibliotheek. De alternatieve artistieke bibliotheek binnen deze ruimte gaat niet over het conserveren van kennis, maar over het doorgeven van ervaringen. De bibliotheek als een plek van menselijke interactie, verhalen en verbeelding.

www.themilena.com
www.bnb.df.gov.br

LOCUS

DE BIB VAN 100 TALENTEN

*“Een kind heeft honderd talen,
maar de school en de samenleving stelen er negenennegentig van.”*

(Loris Malaguzzi).

Doet de bibliotheek het beter?

42

DE BIB VAN 100 TALENTEN

Uitgangspunt van de 100 Talenten-bib: meervoudige intelligentie. Iedereen heeft talenten, iedereen is op zijn of haar manier ‘slim of knap’. De klassieke bibliotheek is vaak vooral toegankelijk voor ‘slimme’ en ‘talige’ kinderen. De bib van de 100 Talenten wil andere vormen van intelligentie aanspreken en ruimte geven aan veelzijdigheid.

COLLECTIE ALS MIDDEL

Een bib van de 100 Talenten biedt een omgeving waar kinderen met een collectie aan de slag kunnen gaan. Ze daagt kinderen uit om hun eigen mening, ervaring, bevindingen en ideeën te ontdekken en met elkaar te delen. Het enthousiasme, de fantasie en de vaardigheden van kinderen staan hierbij centraal.

KINDEREN ALS CO-CREATOR

Het is een zoektocht naar nieuwe vormen van toegankelijkheid: niet langer via de logische ordening, maar via muziek, beweging, ruimtelijk inzicht... Kinderen worden zo co-creator van bibliotheekprocessen én van de jeugdbibliotheek van de toekomst

100talenten.blogspot.be/

www.locusnet.be/portaal/Locus/Publiekswerking/Cultuureducatie/100_Talenten/

LOCUS

INTERARTLAB

Wat gebeurt er als je dwarse denkers en onorthodoxe doeners, gedreven pragmatici en levenslustige dromers, creatieve hoogvliegers en begeesterde luilakken, wereldburgers en dorpsbewoners samenbrengt?

43

INTERARTLAB

Kunst in het hart van de samenleving: InterArtLab brengt maatschappelijke vraagstukken onder de aandacht via multidisciplinaire kunstprojecten. Doel: het bevorderen van de sociale betrokkenheid. Uitgangspunt: Nieuw Cultureel Burgerschap, of burgers de kracht geven om veranderingen in de maatschappij te begrijpen en er productief mee om te gaan.

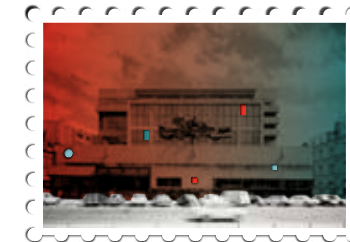
OP ZOEK NAAR NIEUWE SAMENLEVINGSVORMEN...

Samenleven in een complexe wereld zorgt soms voor spanningen. Er rijzen vragen rond individuele vrijheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, rond veiligheid en gebondenheid. InterArtLab zoekt samen met mensen en buurten naar een creatief antwoord, door nieuwe vormen van samenleven te verkennen: in wat voor samenleving willen wij leven?

... EN NAAR EMPOWERMENT

De kunstenaars en onderzoekers van InterArtLab wenden hun inzichten aan om mensen sterker te maken en gemeenschappen te verbinden via kleine socioculturele projecten, opdat ze hun toekomst in eigen handen kunnen nemen.

www.interartlab.nl
www.cultureelburgerschap.nl

LOCUS

TROUBADOUR ON TOUR

Als we boekenrekken willen verkopen,
moeten we eerst lezen weer populair maken.

44

TROUBADOUR ON TOUR

Met 'Troubadour On Tour' trokken laatstejaars met een caravan van school tot school om in een aantrekkelijke en aangepaste omgeving voorleessessies te organiseren. Met een specifiek publiek voor ogen: kinderen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

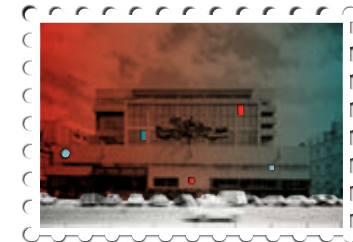
DE JEUGD VAN TEGENWOORDIG

Met een caravan rondtrekken om voor te lezen: echt nieuw is het misschien niet. Maar het initiatief komt uit onverwachte hoek: de laatstejaars van Bovenbouw Sint-Michiël in Leopoldsborg. Jonge gasten die leesplezier promoten, die beseffen dat leesbevordering begint met 'goesting', verwondering en plezier.

MAATSCHAPPELIJK ENGAGEMENT

De jongeren trokken de kaart van de maatschappelijke meerwaarde. Ze kozen resoluut voor een sociale mini-onderneming. Een deel van de winst wordt geschonken aan een goed doel.

www.troubadourontour.be/
www.facebook.com/TroubadourOnTour

LOCUS

OPENLUCHT ZOMERBIBLIOTHEEK

Van openluchttheater naar bibliotheek.

45

OPENLUCHT ZOMERBIBLIOTHEEK

In de openlucht zomerbibliotheek van theatergezelschap Comp. Marius kan je tijdens de zomer van Antwerpen naar hartenlust lezen, genieten van een glaasje wijn en een stukje theater meepikken. Het gezelschap liet zich inspireren door de houten tribune waarmee ze al tien jaar in de openlucht speelt, en door hun grote voorliefde voor boeken en lezers.

ANDERE ORDENING

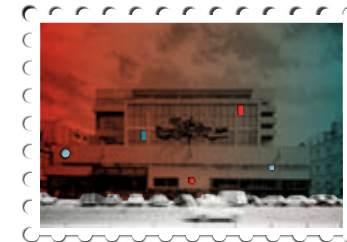
Deze bibliotheek ordent haar collectie volgens een eigenzinnig systeem: volgens de tijd die je nodig hebt om het boek te lezen of volgens het jaar en de plek waar(in) de boeken verzameld werden. Een nieuwe ervaring voor de bibliotheekganger.

ANDERE OPENINGSTIJDEN

De openingstijden van de bibliotheek drijven op het ritme van de zonsondergang. In het begin van de zomer is de bibliotheek open tot een uur of tien 's avonds, op het einde van de zomer tot iets voor negen.

www.marius.be/nl/p_zo2.php

www.cobra.be/cm/cobra/cobra-mediaplayer/boek/1.838765

LOCUS

LIBROTRAFICANTES

Boeken verboden? Daar komen de boeksmokkelaars!

46

LIBROTRAFICANTES

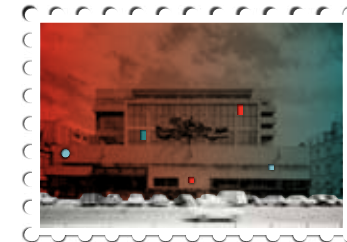
In 2010 stemde de staat Arizona voor een verbod op etnische Mexicaans-Amerikaanse studies in openbare scholen. Cursussen en boeken verdwenen uit de klaslokalen en schoolbibliotheken. Als reactie hierop ontstonden de Librotraficantes of 'boeksmokkelaars', een rondtrekkende groep die lezingen en workshops houdt en met de gebannen boeken en cursussen 'ondergrondse bibliotheken' opricht.

DE KRACHT VAN IDEEËN

De Librotraficantes tonen de kracht van ideeën en hoe die verspreid worden. Een pleidooi voor intellectuele vrijheid en het recht op informatie, en een duidelijke aanklacht tegen censuur.

www.thedailybeast.com/articles/2012/03/19/arizona-ethnic-studies-ban-s-unintended-result-underground-libraries.html
librotraficante.com/

www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=c50lQaUu72U#!

KEEP TORONTO READING

Als lezen gamen wordt en andersom...

47

KEEP TORONTO READING

Een leesproject van de bibliotheek van Toronto dat het lezen van het boek Fahrenheit 451 combineerde met technieken van een 'alternate reality game' (ARG).

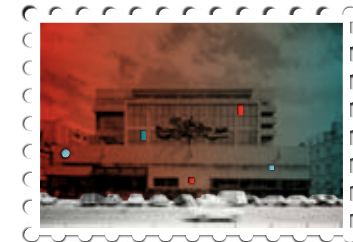
FYSIEK, DIGITAAL EN CROSSMEDIAAL

Het project speelde zich zowel online als in de 'echte' wereld af. Om de verschillende opdrachten tot een goed einde te brengen moesten de spelers zowel de bibliotheek zelf als de website bezoeken, discussiëren met de bibliotheek via sociale media, telefoneren en boodschappen inspreken...

LEZEN IS NIET SAAI

Een boek lezen wordt een sociale gebeurtenis, deelnemers moeten samenwerken en informatie verwerken om oplossingen te kunnen vinden. De game-aanpak paste ook wonderwel bij de thema's van het boek Fahrenheit 451: censuur, herinneringen en het vertellen van verhalen, het belang van lezen...

www.torontopubliclibrary.ca/ktr/lj.libraryjournal.com/2013/04/marketing/toronto-public-library-enters-alternate-reality-gaming/

LOCUS

TOOL LENDING LIBRARY

Als het met boeken kan, waarom dan niet met gereedschap?

48

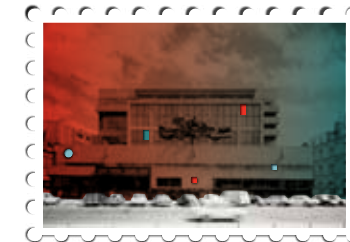
TOOL LENDING LIBRARY

‘Gereedschapsbibliotheek’ werken net zoals ‘gewone’ bibliotheken, maar lenen gereedschap uit in plaats van boeken. Inclusief lidmaatschap, uitleentermijn en verwittigingen als de leentermijn overschreden is. Een bibliotheek voor de doe-het-zelver...

IEDEREEN KAN HET

Iedereen kan een gereedschapsbibliotheek beginnen. Er is zelfs een eenvoudige webapplicatie beschikbaar, met een gebruiksvriendelijke interface, om de collectie en het ledenbestand te beheren. En als het met gereedschap kan, waarom dan niet met persoonlijke collecties boeken, cd's, strips, bladmuziek...?

www.shareable.net/blog/how-to-start-a-tool-library

ASK A CURATOR

Uit liefde voor het vak...

49

ASK A CURATOR

'Ask a curator' brengt via een online platform gedreven experts uit musea en kunstgalerijen over de hele wereld samen om vragen over kunst, geschiedenis en wetenschap te beantwoorden.

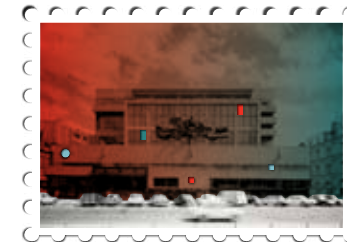
ONLINE DIALOOG

Het platform maakt gebruik van de nieuwste sociale media en zoekt de dialoog op met gebruikers. Iedereen kan eenvoudig en snel een vraag stellen aan een expert.

EEN BLIK ACHTER DE SCHERMEN

Musea en kunstgalerijen zijn meer dan verzamelingen van objecten en kunstwerken. 'Ask a curator' vertrekt vanuit de passie en trots waarmee curators een collectie samenstellen en beheren. Het geeft de werking een persoonlijke toets.

www.askacurator.com

LOCUS

BIBLIOTECH LIBRARY

Een bibliotheek zonder boeken...

50

BIBLIOTECH LIBRARY

De Texaanse stad San Antonio bouwt een nieuwe bibliotheek. Op zich niet zo bijzonder, ware het niet dat er geen papieren boeken zullen zijn, wel 100 e-readers en meer dan 10.000 e-boeken, om te lenen of in de bib zelf te lezen. In het district was er nooit eerder een bibliotheek.

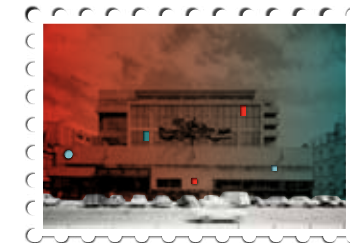
GEEN VERVANGING MAAR AANVULLING

Het is niet de bedoeling bestaande bibliotheken te vervangen. Het project is vooral een aanvulling die inspeelt op de noden en behoeften van de lokale gemeenschap. BiblioTech brengt een uitleendienst naar armere of afgelegen wijken.

LEZEN EN LEREN IN EEN ANDERE OMGEVING

Maar het gaat om meer dan uitlenen alleen. Er wordt een andere lees- en leeromgeving gecreëerd: er worden educatieve programma's opgezet, interactieve wanden en tafels gemaakt, en geleerd over technologie en haar toepassingen.

publiclibrariesonline.org/2013/02/bibliotech-an-entirely-bookless-library/

RAW-TEMPEL BERLIN

Bouwval, verontwaardiging en engagement vormen de basis voor een socio-culturele en economische heropleving in Friedrichshain.

51

RAW-TEMPEL BERLIN

Een kindercircus, een pottenbakkersatelier, een skate-terrein, een zomerfestival, een theaterpodium... RAW is vandaag een bruisend, multicultureel centrum. Maar twintig jaar geleden was het een vergeten bouwval van een rangeerstation, een braakliggend terrein dat symbool stond voor het verval van de wijk. Tot de buurt een symbolisch huurcontract sloot met de spoorwegaatschappij.

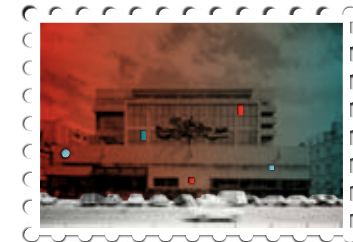
ANARCHISTISCHE GASTVRIJHEID

Achter de lange graffitimuur ligt een kleurig terrein, waar een zweem van artistieke anarchie gecombineerd wordt met eenvoud en gastvrijheid. RAW is een volwaardige partner van de buurt. De staat verkocht het terrein in 2007 aan een projectontwikkelaar. De stad Berlijn sprong mee op de kar om RAW haar lokale plek en functie te helpen behouden.

DE STAD VAN JOUW DROMEN

RAW heeft een eigenzinnig karakter en uitstraling, en kiest nadrukkelijk voor engagement. Kunst wordt ingeschakeld in de zoektocht naar een ideale samenleving: "Wo ist die Stadt deiner Träume?" RAW wil ze mee helpen realiseren.

www.raw-tempel.de/index.html

LOCUS